Голос

ТИЖНЕВИК

Львів 30 травня 1937

Рік I. Ч. 20.

Передплата:
(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. II

У ДВІ РІЧНИЦІ

Двадцятьп'ятого і двадцятьшостого травня...

Двадцять один літ тому невблаганна смерть забрала з-поміж живих Івана Франка.

Одинадцять літ тому підступна ворожа куля перетяла нитку життя Симона Петлюри.

Та проте ці постатті живуть і вічно житимуть у серцях і душах мільйонів українського народу!

Іван Франко і Симон Петлюра! — Постаті трагічні, постаті величні, постаті безсмертні.

Іван Франко — велетень духа і праці. Душа велика і невтомна, серце гаряче й неспокійне, що горіло і згаряло від єдиного пристрасного та непереможного бажання: увесь свій вік й увесь труд у незломному завзятті віддати на службу тому, що для його на світі найвище й найдороще — своїй нації, своїй Україні. Від єдиного бажання — для Вкраїни працювать, працювать, працювать і в праці сконать!

Воно — оце незломне бажання, — дало йому силу вирватись із підступних нашіптувань і зрадливих сітей погубних ідей і теорій всесвітянства та матеріялізму, що страшною примарою тяжіли в його час над нашим життям. Дало силу твердо стояти понад і проти всіх і всього, що мале, дрібничкове, приземне і нікчемне.

Гарячою любов'ю до свого народу, величчю душі й невтомностю праці піднявся Франко на висоти духового велетня, що витиснув нестерту печать свого духа на житті цілих поколінь. Піднісся на висоти, з яких своїм віщим оком доглянув грядучий Великий День української нації. Той день її духового й політичного Воскресення, неминучий прихід якого віщував своїм полум'яним, надиханим незламною вірою, великим словом.

І коли на віки замикалися очі І. Франка, то крізь туман світової военної хуртовини починали продиратися перші проблиски приходу віщуваного ним Воскресення, перші ясні проміння сонця волі, що незабаром пишно й криваво зійшло над новим і молодим українським днем. Воно зійшло „огненим видом“, у вінку шрапнелів і в заграві пожеж, а в парі з тим по всій широкій Україні голосно загомоніло ім'я Симона Петлюри.

Симон Петлюра став бо чоловою постаттю української національної революції, організуючи і стаючи у проводі тих лицарських лав найкращих синів України, що у великі і тривожні дні зірвались на її владний поклик до затяжного і нерівного бою. Це ім'я Головного Отамана українських військ стало однозначне із самою ідеєю збройної боротьби українського народу за свою повну і цілковиту самостійність та суверенність. Це бо в Симона Петлюру воплотилась була ідея і зусилля збройної боротьби України за владу і волю, за силу і могутність. Це його ім'ям прозвала Москва тих усіх українців, що ніколи не визнали її панування над Україною, що в боротьбі з наїздниками ніколи не склали зброї.

Це бо, врешті, саме цю українську національну визвольну ідею намагалась вбити Москва, вбиваючи Симона Петлюру.

Та всупереч усім зазіханням і намаганням ворогів, всупереч смертельним стрілам на паризькому бруку — в українському народі зростає і міцнішає віра в незнищиму силу української нації і її Велике Завтра. Кріпшає і втискається непереможно в кожне здорове українське серце українська національна визвольна ідея і жагуча туга за її здійсненням.

І ясно горить вічноневгасаєме полум'я ореолу над головами великих носіїв віри і великих подвижників невтомної праці як боротьби і боротьби як праці та жертвенного чину у всецілoвідданій службі Батьківщині. І це понад усі одиничні і збірні сумніви й вагання, понад усі помилки, зневіри, заламання...

Вчора, сьогодні, завтра і завжди, як довго битиметься хоч одне гаряче українське серце.

За прикладом Еспанії

В попередній статті розглянули ми головну й першу сьогодні тенденцію комуністичної акції в світі й у нас — „боротьбу з фашизмом“, що вся з'ясована проречисто в їхньому кличі „Є тільки один ворог — фашизм“.

І тому теж в сьогоднішній статті, на підставі доступної нам комуністичної „аґітки“, хочемо подати нашому громадянству й читачам про ті сили — міжнародні й наші внутрішні — що на них розраховує Комінтерн у своїй акції, й розсвітлити трохи темряву тих каналів, що ними просякають впливи Комінтерну в наше зорганізоване життя.

„Найпотужнішою твержою світового мира“, країною, що, „будує соціялізм, творить нове щасливе життя“, країною „одиноко консеквентної і справді народньої (?!) демократії“ прославляють відозви й постанови КПП і її секції КПЗУ — „батьківщину народів“ СССР. Ця сьогоднішня московська „тверджа“ в комуністичній пропаганді щось таке, чого нема ніде в світі. Вона „надія всіх пригнічених і визискуваних“, її „сталінська конституція висловлює і ґварантує... найвищу волю і... найдемократичніший в світі лад“, український народ в Совсоюзі не має нічого більше до роботи „як тільки веселитися добробутом (так! так!) і незалежною (!!) українською соціялістичною державою“. Читаючи такі й інші „гімни“ й „пеани“ тієї агітки про „вільне й радісне життя“ в СССР, про те, що там люди „забули про злидні й голод“, „не знають пекла наших наймитів і слуг у панів і куркулів“, про „здорову, співучу й творчу“ молодь, про розцвіт „української культури й науки“, як і про те, що „українська мова вільно звучить по урядах, по всіх установах“ бо вона є... „державною мовою“ — не знаєте чи дивуватися тій нахабно розведеній комуною брехні, чи може не вірити офіційній таки совєтській пресі і її вісткам про „провали“, „зриви“ й т. п. в кожній ділянці совєтського життя, про табори примусових робіт, в'язниці і розстріли, масові процеси і тим подібні блага совєтської дійсности. Виходить бо, що всі ці вістки совєтської таки преси як і звіти очевидців, нераз і комунізуючих, про страшні злидні й голод і терор в СССР, про дощентне винищування української культури й науки, про панівну ролю московської мови в т. зв. „УССР“ — тій „незалежній українській державі“ — це „брехня, наклеп і обман“ ширені триклятим „фашизмом“.

Але всі засоби, всі шляхи добрі, щоб завести несвідомі маси до того „обітованого“ секціями Комінтерну „раю“. Чом же не брехати? Чому не

Третя п'ятирічка експлуатації України

У „Вістях“ з 10., 11. і 12. травня помістив голова держпляну „УССР“ Сухомлін обширну статтю на тему „Питання третьої п'ятирічки“, в якій обговорює всі дальші можливі експлуатаційні засоби Москви на СУЗ. З його виводів виходить, що Москва звертає й надалі найбільшу увагу на паливо, металюрґію й машинобудування в Україні, занедбуючи розбудову промисловости предметів щоденного вжитку. Сухомлін пише дослівно: „Україна й на третю п'ятирічку залишається однією з важливіших паливних баз Союзу, а також районів металургії, важкого, середнього й сільськогосподарського машинобудування, хемії, одніеї з потужних житниць нашої неосяжної батьківщини“. В цих словах зовсім вистарчаюче з'ясував прислужник Москви колоніяльне положення України під Москвою.

Втретє перед судом

Спільний засуд для Мигаля й Качмарського.

У варшавському процесі за вбивство мін. Перацького засуджено Романа Мигаля на 12 літ в'язниці й Евгена Качмарського також на 12 літ в'язниці.

Крім цього львівський суд присяглих засудив Р. Мигаля (між ін. за вбивство студ. Бачинського) на досмертну в'язницю, а Евгена Качмарського (за участь в убивстві Бачинського та підготові атентату на в'язничого комісаря Коссобудзького й інші справи) на 15 літ в'язниці.

Дня 24. травня ц. р. трибунал окружного суду у Львові визначив засудженим таку лучну кару:

Роман Мигаль — досмертна в'язниця і позбавлення назавжди громадянських прав.

Евген Качмарський — 15 літ в'язниці й позбавлення громадянських прав на 10 літ.

Засуджених не було на залі розправ. Боронили др. Евин і др. Яримович.

До цього числа долучуємо розрахункові перекази. Просимо всіх наших Вп. Передплатників і Кольпортерів вплачувати передплату на дальші місяці й вирівнювати належності за кольпортажу. Літо — тяжкий час для всіх видавництв. Але ми віримо, що наші Вп. Передплатники й Кольпортери, знаючи, що „Голос“ виходить тільки власними силами, допоможуть нашому видавництву точним вплачуванням передплати й належностей за кольпортажу — не тільки видавати точно „Голос“, але й розбудовувати й поширювати його. Памятайте, що „Голос“ — Ваш часопис і Ви його будуєте.

вмовляти в українські маси, що „воля і щасливе майбутнє українського народу“ — в московській тюрмі народів? Чому КПП по кільканадцятьох ледві роках не впевнювати польських патріотів, що це совети... „розгромили на завжди царат й імперіялістичну Росію, що несла Польщі забір від сходу“ й „усунули за завжди з тієї сторони небезпеку, що грозила“ польській... незалежності“. (Див. відозва ЦК КПП з лютого ц. року).

Зацитовані слова, як не можна краще висвітлюють суть і намагання комуністичної пропаганди. „Немає ніякої небезпеки на сході“, там же тільки „рай“ — „щасливе й вільне життя“, — СССР — це ваш приятель — таким впевнюванням хоче комуна відвернути очі й українського народу від того, що діється на СУЗ, зупинити його в історичній боротьбі з Москвою, кинути його хочби й на догідний Комінтернові фронт „боротьби з фашизмом“.

Тому теж Комінтерн при допомозі своїх секцій — компартій, як теж людових фронтів в різних країнас організує всіми силами допомогу людовому фронтові в Еспанії в його „вирішній боротьбі з фашизмом“, закликує до „мирної співпраці з Францією, й Еспанією людового фронту і з Чехословаччиною — з „приятелями“ (так!) польського й українського народів, країнами, що в дружніх взаєминах з СССР. „Глядіть на приклад Франції й Еспанії“, — кличе ЦК КПЗУ в своїй 1-травневій летючці.

Значить міжнародній фронт організований московським Комінтерном опреділений точно: У проводі СССР, потому його приятелі Франція, Чехословаччина й людовофронтівська Еспанія. Все, що по другому боці, все що проти цього фронту — це „фашистська чума“, „диктатура об'єднаної фашистської реакції“, „диктатура воєнних наганячів, агентів найбільшого ворога польського й українського народу, ката людства Гітлера“. Постанови V. пленума ЦК КПП з'ясовують це дуже ярко, підкреслюючи „велику небезпеку війни, розпалюваної через німецький і японський фашизм про активній участі італійського фашизму“ (Треба зазначити, що в своїх виданнях Комінтерн найбільш і головним чином агресивний супроти Гітлера. „Загрозу“ напр. збоку італійського фашизму й Муссоліні згадують пропагандисти Комінтерну тільки інколи“!).

Під кутом отих напрямних комінтернівської міжнародньої політики іде акція й пропаганда компартій і людових фронтів і на окремих теренах. І так в Польщі намагається КПП із своєю прибудівкою КПЗУ змонтувати людовий фронт з усіх „демократичних“ елементів, усіх „антифашистів“. Зокрема на наших землях розраховує комуна на УСРП, УСДП, демократичних діячів УНДА (д. „До наступу“ ч. 2 з квітня ц. р.), поминаючи тільки, ясна річ, „правих провідників“ (значить не всіх! — б. к.) УСДП і УСРП і „реакційних вождів“ УНДА. „Ми комуністи — заявляють вони — є гарячими прихильниками єдности“, а „приклад такої єдности дають нам іспанський, каталонський і баскійський народи“ (див. „Маніфест КПЗУ“) — тому „об'єднаймо — кличе КПЗУ в своїй першотравневій відозві — всі наші сили в один потужний демократичний фронт“, „об'єднаймося для спільної мети, для спільної боротьби за добро народу. Бо тільки в єдності переможемо“.

З такими гаслами, ніби живцем зачерпнутими з пропагандивного арсеналу УНДА чи ФНЄ, намагається комуна організувати під своїм прапором всі „демократичні“, ба й навіть „визвольницькі сили“. Не входимо в те сьогодні, наскільки це їй вкасться. На всякий випадок вже сьогодні в своєму органі ЦК КПЗУ бере в оборону радикалів, репетуючи, що „ундо-фашистівська коаліція викинула з головних Управ („Просвіти“, „Р. Ш.“ — б. к.) всіх демократичних діячів, м. ін. таких, як громадянин Макух і других“ (див. „До Наступу“ ч. 2), закликує своїх членів і симпатиків включатися в протиколонізаційну акцію УНДО, активізує комсомольців, каменярів, луговиків і соколів на терені рідної школи й ін. установ, закликує віруючих католиків протестувати проти безчещення їх релігійних почувань „славословленням попами злочинців і душогубства фашистів“.

Яке завдання такого „фронту“? Для якої мети організує його московський Комінтерн на наших землях?

На це дає відповідь, про це пише явно й отверто орган Комсомолу З. У. „Досвітні Вогні“.

„Проти власних Фронко й Молів **підемо слідами іспанського юнацтва.** Об'єднаємо всі наші визвольницькі сили (так! — б. к.) і поможемо іспанській молоді, отим бійцям Каталонії і Баскії. **Найкраще поможемо, очищуючи Західну Україну з усієї зрадницької і гітлерівської нечисті і голоти**“ (підч. наші, б. к.).

Ясно й виразно. За прикладом людовофронтівської Еспанії і її комуно-анархістичного режиму хочуть завести подібне й у нас.

Якже готовиться комуна до цього, якими каналами проникає в наше національне життя — про це буде мова в черговій статті.

Б. Кравців.

Хорватська молодь

Хто приглядається уважніше до життя хорватської молоді, особливо студентської, той виразно може запримітити в їхньому житті те, що колись виром пливло між нашою молоддю, а через що ми — українці пройшли, що вже давно за нами. Пильний обсерватор може собі відтворити образ колишнього нашого дозрівання, нашого шукання по всіх усюдах правильного шляху, правильного виходу, що був би корисний і вів би до певної й непомильної мети. Той, що глибше цікавиться життям хорватської молоді, виразно і ясно бачить, що не може ніяк ця молодь погодитись із теперішнім станом, зо своїми „батьками народу“ та що йде до скорого, повного розламу між „батьками“ і „дітьми“.

Безсумнівно — хорватська молодь тепер стає щораз більш крайня. Безперечно, що й ця молодь ставить свої кроки на правильний шлях, що йде вона до своєї мети. З кожним днем вона виразніше оформлюється в рядах безкомпромісового націоналізму. Ідея вільної батьківщини спрямовує їхній юнацький, здоровий інстинкт на правдиву дорогу та й обтрясає з неї зайвий баляст облудної демократії і здирає полуду з очей комуно-марксистів. Кожний день позначається виразним розходженням між „батьками“ й „дітьми“. Хоч і назверх ніби ще видна та хорватська єдність, але це вже тільки побілений гріб. Вдійсності ж вона вже давно не існує, бо важко, а то й неможливо затягти патріотичну молодь у заскорузлі й пережиті рямки якоїсь утопійної демократії. Молодь бо бачить, що теперішні „демократичні“ керманичі політ. хорватського життя на словах розпливаються в демократизмі, на ділі ж усадовлюються на вигідних і корисних місцях „партійного апарату“. Всякий чин молодих, що не йде в парі з особистими інтересами та амбіціями поодиноких „демократів“, зустрічається з неперебірливою лайкою, а то й донощицтвом на націоналістичну молодь. Прикладів на це безліч. Ось хоч би недавноминулі студентські заворушення в Загребі, що їх викликали комуністи, чи пак „демократична молодь“. А саме в час заупокійного Богослуження за національного борця комуністи почали провокувати, але дістали належну відправу. (Один важко ранений від власного ножа). У дальших зударах чоргових днів, коли то комуністи хотіли помститися на націоналістах, одначе потерпіли дошкульний розгром. Один вожака мертвий і багато важко ранених. Націоналісти гідно поставилися в обороні народньої чести.

І тут, замісць того, щоб почути — не кажу вже — слово признання, чи моральної піддержки своїх політичних „батьків народу“, але бодай мовчазного одобрювання, то ота „демократія“ накинулась із заілою скаженістю на націоналістичну молодь у своїй пресі (вона ж уся в їхніх руках!), водночаз зробивши донос на „націонал-фашистів“, „терористів“..., що вони організуються в „хорватській студ. націоналістичній лізі“ та, що ті „фашистські бандити індивідуальним терором, підступними ударами ножа, провокаціями та застрашуванням спиняють вільний політичний і культурний розвій хорватської молоді“.

Розуміється, що вбитий комуніст у їхніх очах — це „найкращий син хорватського народу, що боровся й упав за волю народу й демократії“, хоч усі гаразд знають, що він був запеклий запроданець червоній Москві.

Хорватська молодь недвозначно запримічує, що „батьки народу“ ставлять вище свої особисті інтереси за інтереси своєї нації. Вона бачить всі ці крутійства, безкорисне й безцільне угодівство в теперішньої провідної верстви. Тим то ота молодь заявляє своєму народові: „Можуть тебе всі зрадити, продати й виректися, але ми ні. Боронитимемо тебе до останньої краплі крови. Ми молодь нова, що не декламує тільки про жертви.

Ми за батьківщину ладні й умерти!“

Т-о.

День смерти Симона Петлюри — 25 травня — є днем збірок на Бібліотеку Його імени в Парижі.

Не забудьте, що Українська Бібліотека ім. С. Петлюри лишиться навіки представником української культури в Парижі і що чим більше буде вона підтримувана громадянством, тим більш корисною може бути її робота для української справи.

З життя і преси

ЦІЛУЮТЬ РУКУ, ЩО Б'Є.

В „Ділі“ (з 23. травня ц. р.) появилася така вістка:

„З ініціятиви черновецького „Народнього Дому“ зібралися 11. ц. м. у Чернівцях представники всіх українських установ та організацій і рішили зложити командантові війскової округи, префектові та кведесторові заяву льояльности. Представники згаданих установ заявили, що вони не брали участи у демонстрації проти румунського гимну 25. березня ц. р., бо вони змагаються за культурні права українців лише легальними засобами“.

Після прочитання такого стає невесело. Чи подумали коли оті „провідники“, до чого доведуть такі заяви і такі — вибачте! — „змагання“?!..

КЕПКУЮТЬ... БО Й ЧОМУ НЕ КЕПКУВАТИ.

Не раз і не двічі порушували ми справу оголошування і реклямування українською пресою чужих фірм.

Востаннє жидівський тижневик **„Контратак“** (з 23. V. ц. р.), подаючи перегляд української преси, вміщує м. ін. такі заввваги:

„Відомо, що часописи живуть головно з добре платних оголошень; є одначе смішно й гротескою, коли побіч оголошення, що реклямує українську фірму, а яке починається від слів: **„Геть із жидівським сміттям з української хати“**, находиться оголошення жидівських фірм, як Фішер, Левенгек чи Зельтенрайх. Цю смішність робить „Неділя“ і це від довшого часу“.

Молоді жидки з „Контратаку“ кепкують. Бо й чому не кепкувати! Тимбільше, що чинить так не одна „Неділя“, а більшість цілої української преси із трьома львівськими щоденниками напереді.

В країні „людового фронту“

Зприводу заповідженого на день 24. травня відкриття паризької міжнародньої вистави пишуть деякі часописи, що це відкриття буде тільки отак собі про людське око, бо вистава буде готова куди пізніше. Вистава, як відомо мала бути готовою вже з початком травня, та перешкодили цьому невпинні штрайки організовані „людовим фронтом“. Тепер же — в останніх днях перед відкриттям вистави — почалися саботажі організовані „невідомими справниками“. І так у готовому вже зовсім французькому становищі вже після скінчення роботи „якісь люди“ знищили до тла електричну інсталяцію, що опізнило скінчення цього становища на кілька днів. Недавно ж „хтось“ попідрізував стовпи руштовання, по якому пожарники знімались вгору, щоб зняти позастромлювані „кимось“ комуністичні прапори. Жертв в людях не було. І французька преса здебільша мовчить про такі випадки, щоб не відстрашувати чужинців.

Таке діється сьогодні в „людовофронтівській“ Франції. Не дурно проти людового фронту французькі патріоти починають організувати свій „Фронт свободи“.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

Проти радикальної клевети

Хвальна Редакціє!

Прохаю ласкаво надрукувати в свойому цінному часописі отсі мої вияснення на зроблені мені закиди якимось анонімним дописувачем із Збаращини в соціял-радик. „Гром. Голосі“ ч. 16. з дня 24. IV. 1937. р. в дописці: „Чому підупала праця у філії „Просвіти“. Всі ті закиди, які робить мені цей дописувач, як бувшому організаторові філії „Просвіти“ в Новому селі, є наскрізь неправдиві, а з кожного рядка так і воняє модерним „соціялізмом“, (хай би брехнею, щоб тільки спекти печеню на ненависних їм українських „фашистах“!)

Не думаю відповідати на поодиноко зроблені мені закиди, скажу тільки те, що тодішній Виділ філії, який був в більшості (рішаючій) в руках соціялістів-радикалів і, який дуже добре знав про мої націоналістичні переконання, був би нетерпів мене ні дня ні години, якби моя освітня праця збувалася тільки, як пише цей дописувач, до лаяння соціял.-радикалів, замісць просвіщати людей і якби праця в районі через це підупала. Не знаю чому громголосівський дописувач бодай сам один на Зборах філії не закинув мені про „цей занепад праці“, як я із статистичних даних подавав, що спеціяльно в звітовому році був помітний поступ в освітньо-виховній праці на кожному кроці! Число імпрез не, як пише дописувач, зменшилося, а навпаки побільшилося, побільшилася і скількість аматорських гуртів, жіночих секцій, а скількість самоосв. гуртків була така сама, як попереднього року.

Це все я на Зборах зреферував, подаючи чисельні дані, а ніхто з присутніх (на всіх 120 осіб) не заявився проти цього, ані не закинув, що так не є. Але це ще не перешкоджує громголосівському дописувачеві брїхнути собі „що Збори виявили занепад праці“ (замітна тут спеціяльна „соціял.-радик. етика“: „ціль тільки тоді освячує засоби, коли тією ціллю є оплювувати „фашистів“)“. Но, але вже так брїхнути, то навіть не потрапив би здається соціяліст, який був на Зборах філії „Просвіти“ в Новому селі і який має дещо спільного з освітньою роботою в Новоселеччині. Бо той дуже добре знає, що це все, що громголосівський дописувач написав, є нічим іншим, як власне цим „баламученням людей“ про яке він згадує. На прикінці ще одна маленька замітка відносно мойого як пише дописувач „лаяння соціялістів-радикалів“ у своїх рефератах. Я як освітній організатор ніколи не дався вивести з рівноваги і завжди мав на думці добро інституції, з рамени якої я вів працю; і якби в якийсь чит. виступив хтось із замітом, що не варта платити вкладки до Гол. Т-ва „Просвіта“, то хай би він навіть не був соціялістом, але націоналістом, так я був би так само не похвалив його, але напятнував це, як пятнував я такі прояви серед соціял.-радикалів. Але за теж мушу тут підчеркнути, що такі випадки траплялися мені тільки серед соціялістів-радикалів (Гнилички), та комуністів і соціялістів (Кошляки). Громголосовий дописувач не згадує про те, як людово-фронтівщина в Новоселеччині гуляє і, як у відповідь на мої слова про винищування України червоним катом, кричали мені із залі: „ганьба, брехня, хай живе Сталін!“ Його „обурює“ тільки те, що я як „фашист“ (це їхній вислів), маючи на увазі добро української нації, поборював виступи соц.-рад. в Новоселеччині проти „Просвіти“, (не поминувши і комуністів) і бідолашний закликає в „Гром. Голосі“ своїх однодумців „уздоровляти“ відносини. Цікаве чи цей заклик відноситься і до тих, що в чит. Кошляках із словами „хай живе Сталін“ і з крісламн в руках кинулися до мене підчас одного з рефератів, бо вони „Гром. Голос“ також читають і навіть закиди роблені мені ними підчас моїх рефератів черпали з „Гром. Голосу“! Але в радикалів короткі руки і брехня їх грубо шита.

З глибокою пошаною
Качалуба Теодор
кол. організатор філії „Просвіти“ в Новому Селі.

ЗАЯВА

Заявляю, що свою присутність на забаві „Конфедерації Млодих“, влаштованій в дні 3. квітня 1937 р. у Варшаві уважаю за негідну українського студента та рішучо стверджую, що я зо згаданою організацією цілковито не погоджуюся та з нею нічого спільного не хочу мати.

Теофан Лебедь
студент права.

Революційна боротьба на СУЗ

„Вісті“ з 11. травня під заголовком: „Спроба ворога не вдалася“, друкують наступну кореспонденцію свойого дописувача не подаючи назви місцевости, де ця подія сталася:

„Н-ськ. (Кореспондент „Вістей“). Недавно тут стався такий випадок. Червоноармієць військ НКВС України тов. Альохін з частини, якою командує майор Мажирін, стояв уночі на посту, охороняючи один з цехів місцевого заводу, що працює на потреби оборони нашої країни.

Здалеку тов Альохін помітив, як у забороненій зоні з'явилася на мить і зникла тінь. Вартовий насторожився і, замаскувавшись, посилив нагляд над місцевістю. Незабаром у нічній темряві вже ясно можна було розібрати силует людини яка, скрадаючись, просувалася вздовж огорожі заводу і щось виглядала. Давши невідомому наблизитись, тов. Альохін затримав його і негайно викликав начальника караулу.

В цей момент затриманий раптом кинувся бігти.

— Стій! — грізно пролунав оклик вартового. Але невідомий продовжував бігти. Довелося тов. Альохіну застосувати зброю і вдруге затримати втікача.

У цей час прибув на місце події начальник караулу тов. Гребенець з бійцями. Невідомий назвавшись комсомольцем М., пояснив, що він заблудив, у заборонену зону потрапив випадково і попросив відпустити його. На доказ своїх слів, він пред'явив комсомольський квиток і інші документи. Але приспати пильність бійців йому не вдалося. Підчас обшуку в цього „комсомольця“ було знайдено близько 100 пакетів з речовиною великої вибухової сили, які він хотів пронести на завод“.

Ті ж самі „Вісті“ подають про ще одну подібну подію:

„Гостру спостережливість і високу більшовицьку пильність виявив і інший боєць частини майора Мажиріна — тов. Прудніков. Випадок цей стався вночі. Тов. Прудніков стояв на посту, охороняючи електростанцію, яка має першорядне оборонне значення. Все навколо жило звичайним життям. Одноманітно шуміли турбіни, десь за огорожею гуділи паровози, на подвір'ї станції працювали люди а вгорі по канатно-підвісній дорозі, яка зв'язує станцію з шахтою, з свистом бігли одна за одною вагонетки з вугіллям. Звичайна, давно знайома Пруднікову, вивчена до детайлів картина.

Аж ось увагу тов. Пруднікова притягає до себе одна з вагонеток, що рухається по підвісній дорозі. Гострий погляд вартового помітив над краями вагонетки щось невиразне, але таке, що зовсім не нагадує своїми обрисами безформенну масу вугілля. Тов. Прудніков швидко прийняв рішення. Викликав монтера, який був поблизу, він наказав негайно припинити подачу струму підвісній дорозі. Вагонетка безпомічно зависла в повітрі. Коли прибув начальник караулу і вагонетку опустили в ній знайшли трьох людей, які намагалися непомітно проникнути на територію станції“.

З поданого виходить, що маємо здається до діла з актами революційної боротьби. Хоч і як Москва не старається замаскувати всі прояви тієї боротьби на СУЗ, то всежтаки час-до-часу щось проховзнеться на шпальти большевицької преси. Тим разом спроба висадження в повітря „заводів, що мають першорядне оборонне значення“ не вдалася. Через припадок не вдалася. Але скільки то **удачних революційних актів** українського націоналізму **Москва промовчала й промовчує?**

В царстві Сталіна

ОДЕСЬКІ ДОСТОЙНИКИ ПЕРЕД СУДОМ.

10. травня закінчився в Одесі процес проти „винуватців в загибелі криголома „Семірка“ і його команди“. Як відомо з початком березня ц. р. втонув на Чорному Морі большевицький криголом і ніхто не прибув з поміччю на його розпучливі сигнали. На лаві обвинувачених засіли: начальник одеського порту Музальов, далі керівники Чорноморського пароплавства Візіров, Радівон, Горовник, Ніколаєв, Григорієв і Мастін. — Двох перших засудили на 10 років каторги, інші одержали від 3—6 років тюрми.

РОЗСТРІЛИ В СОВЄТАХ.

Військовий трибунал СССР. засудив на кару смерти 44 особи (в тім одну жінку) в місті Свободний на Сибірі. Засуджені начебто займалися шпигунством у користь Ніппону й Німеччини та нищили залізничі урядження.

Присуд виконали зараз по його проголошенні.

Із СУЗ

ЗА ПОСТИШЕВОМ ЙОЙНА ЯКІР.

Большевицька преса з 12. травня містить таке повідомлення „наркомату оборони“: „Постановою уряду визнано за необхідне утворити в військових округах Військові Ради, а у військових частинах, управліннях і установах РЧСА — інститут військових комісарів.

Постановою уряду першим заступником народнього комісаря оборони призначено маршала Радянського Союзу т. Єгорова А. І. Тов. А. І. Єгоров Наркоматом оборони увільнений від обов'язків начальника генерального штабу.

Начальником генерального штабу РЧСА призначено командарма 1-го рангу т. Б. М. Шапошнікова.

Командарм 1-го рангу т. Якір І. Е. призначений командувачем військ Ленінградської Військової Округи.

Маршал Радянського Союзу т. М. Н. Тухачевський призначений командувачем військ Приволзької Військової Округи“.

Це повідомлення „наркомату оборони“ появилося дрібним друком на одній з дальших сторінок, буцімто, що це подія найзвичайнісінька у новоіменуваннях в червоній армії. — Та крім цього ляпідарного повідомлення большевицька преса не подала жадних ближчих поянень. Навіть київські „Вісті“, що ще недавно вихвалювали Йойну Емануїловича Якіра „вождем українського народу“ (так!) набрали води в рот і не знають що робити: чи з жалем прощати Йойну, чи лаяти так, як Павла Петровича Постишева.

Пікантне в „перегрупіровці“ сил в Московській Імперії те, що над Волгою стрінуться оба проскрибовані московські достойники: один, що тряс Україною — П. П. Постишев, другий, що снив сни „червоного Наполеона“ — М. Н. Тугачевський... і схочуть може снити сни про бунт Пугачова.

ЗА ВБИВСТВО СТАХАНОВКИ.

14. травня відбувся в Одесі суд за вбивство стахановки Віри Самійлюк. Згаданих вбивників Кирилюка й Фоменка засуджено на розстріл, а двох інших співучасників убивства — Улятовського і Пустовітова на 10 згл. 7 років тюрми.

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ І СЕНАТУ.

Дня 19. травня почалася надзвичайна сесія польського сойму і сенату,

На цій сесії сойм і сенат мають полагодити цілий ряд проектів про ратифікацію різних торговельних міжнародних договорів, проектів закону про невмішування у внутрішні справи Еспанії, про додаткові кредити на 1937/38 рік, проект закону про академічні школи, про продаж і безплатне відступлення деяких державних нерухомостей і багато інших проектів законів.

Ця надзвичайна сесія польського парляменту не викликала ніякого більшого заінтересування ані серед польського громадянства, ані серед самих послів і сенаторів.

ПОГОЛОСКИ ПРО СМЕРТЬ ЯГОДИ.

З Москви прийшли вістки, начебто б. комендант ГПУ Ягода помер нагло у в'язничному шпиталі.

Урядово цих поголосок ані не за перечують, ані не потверджують.

Роковини боротьби за прапор

Цього року хорватське студентство та громадянство славлять 90-ліття старого прапору загребського університету та 30-ліття нового. Що хорватські студенти мають два прапори, то це вислід боротьби колишнього австромадярського режиму з хорватським студентством.

Університетський прапор був та і є для хорватських студентів символом боротьби за волю свого народу, боротьби за вільність університету та свободу знання. Під його гордим маянням ішли студенти сміло й хоробро до боротьби за свої права. Його свято зберігають і боронять як студенти, так і професори під проводом ректора.

Коли ж 1895-го року, з нагоди побуту цісаря Франца Йосипа І. в Загребі, тодішній загребський бан граф Куен-Гедерварі забажав показати цісареві „спацифікувану" Хорватію і наказав замаїти будівлі мадярськими гербами та прапорами, виступили проти цього хорватські студенти. Вони то, вийшовши походом під лопотінням свого прапору, в самому центрі міста зняли шаблями мадярського прапора та спалили, давши тим вислів свого протесту й обурення.

Відповідю Куена на цю образу були жорстокі репресії. Між іншим він наказав сконфіскувати і спалити тайкома студ. прапора. Коли ж студенти численними демонстраціями надаремне домагалися свого прапору побачили, що прапор не вернеться, дали собі в 1907. р. зробити нового.

Щойно після розвалу Австро-Мадярщини вернувся старий прапор, бо хорват, що йому був даний наказ спалити прапора, заховав його. Тому загребський університет має тепер два прапори, що їхні річниці тепер святкують.

Т-о.

СЕРБИ СТРІЛЯЮТЬ.

У Ліці (в горах Велебіту над Ядранським морем) у місцевості Сень жандарми застрілили 6 хорватів, а 8-ох важко ранили. Два вже вмерли внаслідок тяжких ран, а інші борються зо смертю.

До кривавих жнив дійшло, як хорвати зо співом патріотичних пісень верталися автобусом з Сеня, де гостював хорватський хор „Требевіч". Чота жандарів із засідки відкрила огонь до автобусу, стріляючи кулями „дум-дум". Продіравлений автобус став, а жандарі, прискочивши до автобусу, стріляли безпосередньо до важко ранених в автобусі. Згинули самі молоді люди, хорватські націоналісти, між ними одна вчителька.

Із світових подій

Довкруги Еспанії

ХОЧУТЬ ДОВЕСТИ ДО ЗАМИРЕННЯ В ЕСПАНІЇ.

Червоний еспанський уряд вніс скаргу до Ліги Націй на вмішування чужих держав в еспанську війну. Очевидно в такому вмішуванні він обвинувачує тільки Німеччину й Італію.

З такого поступування валенсійського уряду дуже невдоволена Англія і Франція, які від кількох тижнів вели потайки акцію, що мала довести до замирення в Еспанії.

Уряди чужих держав мали б звернутися із закликом до обох воюючих сторін заключити перемиря. В часі цього перемиря всі добровольці, що воюють в Еспанії по одній чи другій стороні, мали б бути з Еспанії відкликані й усунені. Прихильно до цього ставиться начебто не лише Лондон і Париж, але теж Берлін і Рим.

Тимчасом голоси німецької й італійської преси вказують, що на ділі воно не цілком так. Рим і Берлін підносять, що справа еспанської війни є далеко більше ускладнена і що її не можна вирішити лише відкликанням чужонаціональних добровольців. Зокрема італ. преса підносить, що червоний валенсійський уряд признає майже усім добровольцям, що воюють у його армії, еспанське горожанство і як такі вони вже не рахуються до чужинців. Тому вищезгадана англійська пропозиція є нереальна.

Дипломати радять й інтригують, а на еспанських фронтах іде жорстока боротьба.

В Більбао почався голод. Англійський корабель забрав на свій поклад 4.000 баскійських дітей і везе їх до Англії.

Під Мадритом щоденно йдуть завзяті бої. Повстанча артилерія і летунство часто бомбардують столицю, завдаючи червоним великанські шкоди.

Національні війська здобули гірський масив Санта Лючія о просторі 48 кв. км. Цього масиву боронило 14 червоних батальйонів міліції.

У відвороті урядові війська підпалили місто Мунга, облявши передтим вулиці й доми нафтою.

Національні війська на баскійському фронті безустанно наступають, здобуваючи крок за кроком все нові ворожі позиції.

ПОЛІТИЧНИЙ ШАНТАЖ.

В руки баскійських військ впало двох німецьких летунів Кінцле і Шульце, що боролися по стороні повстанців. Цих летунів засуджено на розстріл та покищо виконання присуду здержано.

Ходять поголоски, що президент баскійської республіки Аґірре вислав до Гітлера телеграму, в якій обіцює звільнення цих летунів, якщо Німеччина відкличе всі свої літаки, що під цю пору находяться на баскійському фронті. Офіційного потвердження цих поголосок немає.

Червоні радіостанції подали, що вищезгаданих 2-ох летунів уже розстріляли. У відповідь національний уряд у Бурґос заявив, що коли це дійсно правда, то він не помилує ні одного червоного, що його засудить національний трибунал.

Франція прокидається

„ФРОНТ СВОБОДИ" ПРОТИ „ЛЮДОВОГО ФРОНТУ"

Провідник французької національної партії Доріо виступив із почином створити з протимарксівських партій „Фронт Свободи".

До цього бльоку мали б увійти республіканська народня і суспільна партія, французька народня партія, французька радикальна партія та французька соціяльна партія полковника де ля Рока.

„Заязд на Мисьленіце" перед судом

В Кракові почався процес проти 49 польських селян і робітників, що брали участь під проводом інж. Добошинського в нападі на повітове місто Мисленіце.

Цей напад відбувся вночі з 22. на 23. червня мин. року. Добошинські узброїв ватагу, казав попереритати в околиці телефонічні дроти й рушив на Мисленіце.

Одна група його людей напала на постерунок, звідки забрала 14 крісів, 4 револьвери й багато ручних гранат та крісових набоїв. Друга група за цей час нищила жидівські склепи. Потому спільно напали на помешкання старости, яке знищили й пограбили.

За ватагою, яка вийшла після нападу з міста, пустився в погоню відділ поліції. Між ними почалась перестрілка, підчас якої згинув один із членів ватаги. Поліція ватагу розбила. Добошинські з 9-ма людьми ще якийсь час партизантку та потім поліція його зловила.

На розправу покликано 52 свідків. Процес потриває 3 тижні.

Розправа проти самого Добошинського відбудеться окремо щойно 14. червня ц. р.

Коротко:

* Австрійський міністр закорд. справ Шмідт, повертаючи з Лондону, задержався в Парижі. Він намагається нав'язати ближче порозуміння Австрії з Францією й Англією, але так, щоб не зіпсувати сусідських взаємин з Німеччиною та Італією.

* Англійський премієр Болдуїн заповів, що незабаром уступить і відійде від політичного життя. У своїй промові на зборах молоді він сказав між ін. таке: „Так Ліґа Націй, як і Версай завели надії людськости. Сьогодні Европа не є ані в стані війни, ані в стані миру, тільки стоїть на сторожі".

* По дорозі до Женеви зупинився в Берліні шведський міністр закорд. справ Зандлер та відбув конференцію з мін. Нойратом.

* Підкомітет неінтервенції має звернутися до обидвох воюючих сторін в Еспанії із покликом вести війну „більш людяно". Передусім заперестати повітряного бомбардування.

* До Риму приїхала німецька військова делеґація під проводом команданта змоторизованих відділів армії ген. Гунляйна.

* В Швайцарії викрили велику аферу контрабанди зброї для еспанського червоного уряду. „Шмуґльовано" передусім новітні скорострили. Переведено численні арештування. В аферу є замішаних багатьох вищих залізничних урядовців.

* Літвінов, повертаючи з Лондону, зупинився в Парижі, до відбув розмову з Блюмом і мін. закордонних справ Дельбосом. Літвінов намагався довести до ще більшого зміцнення советсько-французьких взаємин та зорганізування постійного зв'язку між генеральними штабами Франції і СССР, як теж заключення на довший час військового союзу з Францією. Італійська преса пише, що внаслідок спротиву мін. Далядіє акція Літвінова не вдалася.

* Почалася сесія французького парляменту, яка потриває правдоподібно аж до кінця липня. На цій сесії мають, між ін., ухвалити закони 1. про створення арбітражевої комісії для справ принимання і звільнювання робітників, 2. про митні уповноваження для уряду, 3. про виборчу реформу. З огляду на вагу і далекосягле значення цих законів сесія заповідається дуже бурхливо.

* В англійсько-італійських взаєминах наступило деяке відпруження. Більшості англійських часописів привернено дебіт в Італії.

* В Портсмут відбув король Юрій VI. перегляд англійської фльоти. В ревії взяло участь 160 воєнних кораблів усіх родів, багато кораблів торговельної фльоти і 17 воєнних кораблів головних морських держав. Разом майже 300 кораблів.

* До Варшави приїхав новий папський нунцій на Польщу Пилип Кортесі.

* 24. травня почала свої наради 97-ма звичайна сесія Ради Ліґи Націй. Сесія має полагодити, між ін., справу статуту для санджаку Александретти, рапорти комітету для боротьби з террором і фінансового комітету. Червоний еспанський уряд домагається, щоб на денний порядок засідань Ради поставити справу вмішування чужих держав в еспанську війну. Еспанський делеґат дель Вайо має предложити Раді матеріяли, які начебто доказують факт допомоги Італії і Німеччини для повстанців.

* Бельґійський премієр ван Зелянд їде 11. червня ц. р. до Америки. Цю його подорож зв'язують із підготовою міжнародньої господарської конференції.

* Французький міністр закордонних справ Дельбо приїздив до Бельґії, де відбув наради з королем Леопольдом II., премієром ван Зеляндом і міністром закордонних справ Шпаком. Предметом нарад була справа розбудови нового пакту безпеки в західній Европі і підготови світової господарської конференції.

* Німецький маршал Бльомберґ поїде в найближчому часі до Будапешту і Риму. Німецька преса заперечує, начебто ця подорож мала якийнебудь зв'язок із наміреним дозброєнням і введенням обов'язкової військової служби в Угорщині, але одночасно підчеркує, що до змагання Угорщини в цьому напрямі Німеччина ставиться прихильно.

* Ватикан має видати в найближчому часі „Білу Книгу" про взаємовідносини між католицькою церквою в Німеччині і німецьким урядом.

* В часі побуту італійської королівської пари в Будапешті відбув італійський міністр закордонних справ Чіяно розмови з мадярським премієром і мін. закордонних справ. Італія і Мадярщина вестимуть далі політику взаємного узгіднення та порозуміння.

* Кол. румунський премієр Вайда Воєвод промовляв на зборах провідників партії „Румунський Фронт". Обговорюючи румунську внутрішню політику домагався, щоб в державному, політичному і господарському житті першенство мав етнічно румунський елемент.

* До Праги приїздив югослав'янський міністр оборони ген. Маріц.

* В Мемелі (Клайпеді) відбувається великий процес проти 14-ох німців, обвинувачених у шпигунстві. Шпигунська централя мала міститися в мемельськім маґістраті. Провідник і багатьох членів тієї шпигунської організації втекли до Німеччини.

* В Букарешті відбувся міжнародній радієвий конґрес. В конґресі взяло участь 200 делеґатів.

* Нім. мін. Шахт приїхав до Парижа, щоб отворити німецький павільон на паризькій виставі і відбути розмови з мін. торговлі і промислу.

* В Альбанії вибухло повстання, яке урядові війська скоро здусили. В руки уряду впали документи, які доказують, що ця револьта була роблена на доручення московського Комінтерну.

ГОСПОДАРСТВО

Боднарство в Соколівці

„Господарсько - Кооперативний Часопис“ (з 16. травня ц. р.) помістив цікаву статтю Івана Видрівського про боднарство в Соколівці, золочівського повіту, яку подаємо в суттєвому скороченні:

Посеред соснових лісів лежить місточко Соколівка із присілками. Громадяни так Соколівки як і присілків це переважно рільники-хлібороби. Земля тут у більшості піскувата й тяжка для хліборобства.

Вже здавен-давна славна Соколівка на цілу околицю, а то й округу своїми ярмарками, які відбуваються що другу середу. Та до 1908. року вся торговля була виключно в руках жидів. Жили вони всі коштом несвідомих громадян Соколівки й околиці.

Внаслідок власної несвідомости і жидівського визиску почали селяни щораз більше бідніти. Багатьох виїздило до чужих країв і за море шукати заробітку. Залишалися або багатші господарі, або зовсім бідаки, які не мали за-що за границю виїхати.

Між тими бідаками були такі, що шукали можливостей на прожиття в домашнім промислі, а саме в боднарстві. Боднарство в ті часи було упосліджене, найгірше ремесло.

До боднарства не потрібно окремого великого варстату. Вистачить звичайний стілець з дірою, через яку пересаджений гейби малий „чоловічок“, що своєю бородою придержує дошку тоді, коли майстер притисне стопою його ногу. Боднар мусить мати сокиру, пилку, два вісняки, один простий, другий кривий, великий і менший циркель (може бути деревляний), оторник це є кавалочок пилки оправлений в дерево, а поникче кружок, це виглядає неначеб зломана коцюба. Необхідна боднареві „лава“, це є великий гибель. Це і є цілий варстат, який можна самому собі почасти змайструвати. Боднарський промисл потребує дерева, сосни чи дуба, які найкраще надаються до боднарства. За таке дерево в цих сторонах не трудно, тому боднарі замісць купувати дрова на опал, купують грубші кусні сосни чи дуба, а з них мають і матеріял на виріб „начиння“ (готовий, скінчений виріб) і тріски на опал. Обручі давали колись ліскові, сьогодні переважно бляшані.

В боднарів не має визначених годин праці. Боднарі, коли є вільні від господарських праць, а це буває переважно зимою, тоді вони працюють від вчасного ранку, аж до пізньої ночі. Їхня праця видається на око не дуже тяжка, але вимагає витривалости й терпеливости.

Пригляньмося тепер заробіткові боднаря:

З 1 м³ сосни виробить боднар, приблизно:

200 штук скіпців по 0.50 зол. за штуку — 100 зол., або 25 штук балій по 4 зол. за шт. — 100 зл., або 50 шт. масничок по 2 зол. за шт. — 100 зол., або 50 шт. цебричків по 2 зол. за шт. — 100 зл.

По відтягненні коштів усіх видатків лишається як зарібок за 10 днів праці 55 зол. Крім цього лишаються боднарові ще тріски й обрізки, як опал, що теж можемо почислити бодай 5 зол. в місяць. Значить, що боднар денно заробляє на чисто 5.50 зол.

Це подане зіставлення з соснових, а тепер теж зіставлення із дубових виробів:

З 1 м³ дуба боднар виробить 15 штук бочок, по 10 зол. є 150 зол. По відтягненні видатків лишається як зарібок за 15 днів праці 92 зол. При виробах дубових боднар заробляє 6 зол. денно і кілька грошів, а це тому, що дубові вироби дорожчі.

Перед світовою війною економічна нужда, а до того й темнота змушували бідних та погорджених наших боднарів всі свої вироби віддавати посередникам-жидам, які маючи „патент“, тобто концесію, диктували ціни боднарським виробам. Заробіток посередників був обрахований на чисто 100% або й більше.

Посередник платив боднареві за цебричок по 40 сот. за штуку, а продавав по 80 і 90 або й більше за штуку.

І з цього боднар був задоволений, бо боявся посередника, який грозив, що він платить „патент“, податок, а коли захоче, то всіх боднарів віддасть до криміналу.

Таку руїну і визиск наших несвідомих ще людей застав молодий священик о. Кальба, що в 1904. р. приїхав на парохію до Соколівки.

Священик береться рятувати від упадку наших громадян. Він закладає читальню „Просвіти“, організує всіх, учить, сталить характери. Повстає кооператива „Віра“, Кружок „С. Господаря“, потім „Крамниця“ мішаних товарів із своїми філіями на всіх присілках. Народ прозрів, а всі як один пішли „до свої по своє“.

Від тоді в Соколівці жиди почали емігрувати за границю, переважно до Америки й Канади, а прабатьківська наша земля, кусник за кусником назад переходила в українські руки.

Прийшла війна і визвольні змагання, нарід прозрів ще краще. І тепер з подвійною завзятістю горнеться до культурно-освітньої і економічної чи кооперативної праці. Отець Володимир Кальба помер 25 літ тому, але його ідея у серцях громадян, яку він лишив їм, живе і вічно житиме.

Торговельну сторінку перебрали на себе тепер почасти самі боднарі. Вони самі виробляють „начиння“ і самі вивозять до сумежних повітових міст і там їх збувають в роздріб або гуртом.

Ще повинні б боднарі створити свою кооперативну установу в Соколівці, що занялася б збутом боднарських виробів. Кількох людей з купецьким хистом найшли б варстат праці.

Під цю пору є в Соколівці 50 боднарських варстатів (80 боднарів). Вони ще незорганізовані кооперативно, бо свої вироби вивозять і продають дальше гуртівникам — посередникам.

Боднарі, що були найбідніші з бідних, погорджені — вибилися. Нині вже кожний признає, що найкраще маються — боднарі. Найповажніші й найбагатші господарі роблять боднарку. Боднарство переходить з батька на сина чи синів, а з синів на внуків. До науки чужих дітей вони не приймають, бо це родинний промисл.

На присілку Грабині біля Соколівки всі знову займаються колодійством. Там виробляють найтривкіші колеса, сани і вози.

Рогатинщина йде вперед

Зріст торговельних станиць в Рогатині

Загальне оживлення на торговельно-промисловій ділянці не оминуло й Рогатина. За останніх 6 місяців повстало 12 нових українських крамниць, так що з давнішими є сьогодні 23 склепів. З поміж новоповсталих є 2 із залізом (Кифор; Галичин і Матис), 2 із мужеським конфекцією, капелюхами і шапками (Бойкевич і Гордій), 3 із скірою (Гаврилів, Коріньовський, Москаль) 2 із обувою (Стахур і Гулька); в останньому часі ведуть крамницю разом); 2 з мануфактурою (Соловій і Когут); гуртівня для прив. купців (Лобода і Сороневич). В тому самому часі створено кілька нових ремісничих варстатів.

Розглядаючи цей великий зріст українського купецтва, треба зазначити, що в цій боротьбі за українське місто беруть участь майже самі села (на 12 нових склепів — 10 заложили селяни); міщанство покищо байдуже. Деякі села проявляють в цьому напрямі великий розмах, напр.: селяни з с. Кліщів отворили 3 склепи. Деякі купці походять з інших повітів, решта прийшла до міста з дооколишніх сіл.

Не можна поминути деяких недомагань в розбудові згаданих станиць. Передовсім до інтересу беруться люде не фахові; малий грошевий вклад не дозволяє на великий вибір товарів; дальше брак зрізничкування, а затим люди творять крамниці тієї самої бранжі при сильній жидівській конкуренції і це тоді, коли деякі ділянки зовсім ще не заступлені. Брак ще складу з деревом і вуглем, склепу з начинням поливаним і бляшаним, склом, вапном, фарбами. З ремісників нема бляхаря, скляра, слюсаря і т. д. При зрості крамниць відчувається брак льокалів, так, що деякі склепи мають невигідне приміщення.

Всі ці одначе перешкоди й недотягнення не стримають розвитку цієї важної ділянки нашого життя — нашої торговлі й промислу.

Купецтво Рогатинщини зорганізоване в філії СУК відбуло 4. IV. анкету в присутності відпоручників зі Львова пп. мра Кабарівського й інж. Цімури. По анкеті відбулися Загальні Збори філії. Головою вибрано знову п. Д. Пилата. Збори займалися м. ін. справою гуртівні й одобрили ініціятиву кількох громадян, що піднялися створити гуртівню в половині квітня ц. р. (згадана гуртівня вже повстала).

Нововибраний Виділ філії СУК. має перед собою нелегке завдання, він мусить зорганізувати все купецтво Рогатинщини, надати йому виразне національне обличчя і вщіпити ідейність. Обов'язком його є спосіб підтримати й заопікуватися молодим купецьким нарибком, не бачити в новому купцеві свойого евентуального конкурента. Тільки в цей спосіб зорганізоване купецтво сповнить своє завдання.

Черга тепер на українське громадянство Рогатинщини, щоб ділом, а не словом показало, що розуміє клич „Свій до свого“ і підтримало морально й матеріяльно цих піонерів в даній ділянці. При цьому мусимо пам'ятати про дві правді: **що місто можемо завоювати тільки при помочі розбудови нашого промислу й торгівлі і, що коли ми не зорганізуємо й не підтримаємо цієї ділянки нашого життя, то поможуть нам в цьому... жиди і сусіди з Заходу, вишколені в твердій пруській школі.**

Мирос.

„Зимова допомога“

„Газета Польська“ (з 22. травня ц. р.) подає таку новинку:

„Дубно, 21. 5. — В Дубні відбулося ліквідаційне засідання Комітету Зимової Допомоги Безробітним. Комітет зібрав у часі свого урядування 41.000 зол. готівкою, 12 вагонів жита, 18 вагонів бараболь, **пересилаючи їх до Варшави і Лодзі, Катовиць і Кракова.** Найбільшу скількість жертв зложили умові робітники, далі дрібне селянство, натомість велика торговля і частинно промисл завели“.

Книжка на часі

„Розбудовуймо промисл“ вид. Українського Технічного Товариства, Львів 1937 — ст. 80, 8⁰.

З нагоди уладження показу „Можливости розбудови рідного промислу“, що відбувся у Львові від 28. березня 1937 до 11. квітня 1937 року вийшла книжка під повищим заголовком.

При зростаючім заінтересуванні справою промислу у нас відчувався великий брак публікацій, яка ядерно подавала би стан нашого ринку. Кожний новий підприємець, чи той, що ним хотів би стати, стрічався з браком основних даних про збут і запотребування на даний артикул. Дуже часто люди ініціятивні, маючі найкращу волю взятися до якогось промислу, не знали просто до якого виробництва братися. Ходили, питали скільки того чи того артикулу йде, чи виріб оплачується і т. д.

Книжка „Розбудовуймо Промисл“ старається виповнити цю прогалину. Для кожного, що цікавиться справами промислу, чи хоче сам взятися до якогось виробництва є вона необхідна.

Можна її набути в Українськім Технічнім Товаристві, Львів вул. Гродзіцьких ч. 1 і по всіх українських книгарнях. Ціна 2 зл. з пересилкою 2.25 зл.

Після Берестя

ЖИДІВСЬКИЙ РЕЙВАХ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ.

В останньому часі прийшло в різних місцевостях до великих протижидівських заворушень.

Найбільші виступи проти жидів були в Бересті н. Бугом і в Камені Коширському.

В Бересті знищено майже цілковито всі жидівські крамниці і помешкання. Багато жидів повтікало аж до Варшави і кілька днів не була отворена в Бересті ні одна жидівська крамниця, а на вулицях не можна було побачити хочби одного жида.

До подібних заворушень дійшло теж в містечку Камінь Коширський. Тут також нищено жидівські склепи й помешкання, а жиди втікали аж до Ковля.

До протижидівських заворушень і виступів дійшло в Клобуцку, Барановичах, Стрию й інших місцевостях.

В справі подій у Бересті веде слідство окрема судово-слідча й міністеріяльна комісія та головний комендант польської поліції ген. Кордіян Заморскі. Арештовано понад 100 осіб.

Зприводу хвилі протижидівських заворушень і подій у Бересті заворушилися жиди не лише в Польщі, але в цілому світі. Дня 24. травня відбули жиди в Польщі 2-годинний протестаційний страйк. Крім цього між жидами в Польщі й закордоном почалась велика збіркова акція в справі допомоги жертвам погромів. Зокрема вже в перших днях по подіях в Бересті вислали американські жиди 50.000 долярів до Берестя.

Ліцитують

Знову фільварки на ліцитації.

Земське Т-во Кредитове у Львові виставляє в часі від 15. до 21. червня ц. р. на ліцитацію такі маєтки: Чехи, Опліцько, Манастирок, Поникава, пов. Броди (власність А. і М. Бохенських); Бичківці (В. Целецкого); Мілівці, пов. Чортків (К. Герінгера); Крукеничі, пов. Мостиська (др. Г. Страшевського); Рожків і Радаєвичі, пов. Броди (Й. Стадніцкої); Магерів, пов. Львів (І. Сємянського); Верчани, пов. Стрий (др. І. Бруніцкого); Денисів Великий, пов. Тернопіль (Ф. Уейського); Перківці, пов. Броди (Г. Малаховської); Пітричі, пов. Підволочиська (Ст. Солянського). Крім цього реальність І. Чабанцьова в Новім Селі та добра Рокітниця Горішна з двором Дутківка (Е. Узнанського).

Біржа

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

З приводу знижкової тенденції цін на масло не ставить.

Молоко	18—19
Яйця	2.65—2.70

Тенденция знижкова на масло, на молоко і яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 24. V. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята 1. кл. товсті від 0.60 кг. вгору 1.80 зол.

Курки молоді І. кл. товсті без вапняку на ногах від 1.50 кг. вгору 1.15 зол.

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

З українського життя

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ У ЛЬВОВІ.

Українське Студентство підготовило на день 23. травня Академію-Свято Чорноморської Флоти. Свято мав відкрити лейтенант української фльоти С. Шрамченко. Однак не зміг приїхати й тільки відчитано привітальну телеграму від нього. „Моїм гарячим бажанням — писав лейтенант, — щоб слідуюче уже Свято Моря святкували ми справді на українському морю“. Потому хор студентів богословів відспівав Кишакевича „До моря“. Вступне слово добре опрацьоване виголосив ред. В. Качмар. Студентка Михайлівська Вол. з чуттям відограла на фортепяні українську рапсодію Лисенка й дві прелюдії. Після короткої перерви ст. Придаткевич проспівав два твори Шевченка: Ой чого ж ти почорніло в укладі муз. Лисенка й „Тече вода в синє море“ укладу Заремби. Сильний глибокий барітон віддав прегарно Слово Кобзаря. Ю. Савицький із своєю щирою безпосередністю віддеклямував Невестюка „У Севастополі“. Знаний уже наш смичковий квартет Цісик, Согор, Березовський, Задорожний полонили слухачів відограням Гріга д—1 ч. оп. 27. У закінченні другої частини Академії хор богословів відспівав нову дійсно вартісну пісню про море: Завадович—Ніжанковський „Українське Чорне Море“. Далі інсценізація — на сцені ряд постатей юнаків усі в козацьких строях. Збірна деклямація переривана сольовою деклямацією Ю. Савицького й хором за сценою. Уклад інсценізації п. В. Ковальчука („Гамалія“). Хорові точки — знесінський хор під диригентурою студ. Я. Шуста. Хором богословської Академії проводив студ. богословії В. Якубяк. Фортепяновий супровід проф. Б. Кудрик, влаштовання декорацій арт. А. Малюца.

У загальному цьогорічне Свято Чорноморської Фльоти пройшло з моральним успіхом. Треба дивуватися тільки, що так знехтувало його старше громадянство. Зокрема одна з українських інституцій не закупила ні одного білету на Свято Моря, хоч потрапить (коли тільки влаштовують інші, нелюба даній інституції „група“ студентів, з жестом дати на імпрезу до 250 зл.). Видно цього роду Академії, що збуджують тугу до символу могутності й потуги Нації не надто декому подобається.

КОНКУРС ХОРІВ СТРИЙЩИНИ.

В днях 26—30. травня і 3. червня ц. р. відбудеться третій з черги річний конкурс хорів. Ціла Стрийщина нетерпеливо вичікує цього конкурсу кожного року. Це є з'їзд найкращої співучої молоді, що об'єднана пісnею стає зцементованою духовою спільнотою. Висококультурні ці змагання інтересують цілий край, бо всі знають, що співоча культура в Стрийщині піднесена високо. Кожного року можна запримітити великий розмах, бо це до конкурсу стає біля сорок хорів Стрийщини, які вносять в атмосферу життя цілого повіту гарячку шляхотного суперництва. Це суперничать ті хори, що вміють також стати всі разом, творити хор зложений із 1500 людей і однаковим ритмом співу та однаковим ритмом серця поривати маси до творчого зусилля, як це було на Ювілею Філії Просвіти в 1935. році. Сорок хорів перейде через сцену, всі взірцево зорганізовані, всі карні, без замішання, лишивши позаду аматорство просвітянщини, а зате вносячи елементи нового часу т. є карність, творче зусилля, та в першій мірі виконання обов'язку. Працювали цілий рік, приготовляючись до цього конкурсу — не в надії на матеріяльні нагороди, лиш за моральне признання, що сповнили на цьому відтинку свій обов'язок. В Оціночній Комісії беруть участь наші найкращі знавці хорового мистецтва ПП. др. Людкевич, др. Лисько, проф. Колесса М., др. Кудрик. Здаємо собі справу, кілько треба було запалу і енергії та людей доброї волі, щоб створити таку кількість хорів та створити щорічні конкурси, які не дадуть вже тим хорам перервати своєї праці. Справа ця має величезне значення і належало б тому висловити тільки признання стрийській Філії Просвіти за так імпозантне використання тих засобів виховання, з чого би повинні всі Філії брати приклад. Наша редакція особливо зацікавлена цими конкурсами і буде містити звіти наших кореспондентів у свій час.

Кат України у совєтській фільмі

Міжнародня вистава, що починається 24. ц. м. в Парижі, охоплює всі ділянки життя. Між іншим будуть виставлені і фільмові здобутки. Не лишаються тут позаду й Совєти. „Совкіно“ виступає із своїм показовим „істінно рускім“ фільмом, що віддасть настрої й уподобання совєтського суспільства. Героєм совєтського фільму 1937 року буде Петро Великий. Фільм цей — переробка книжки Александра Толстого.

Фільма добре підібрана совєтами. Постать царя Петра — „пробудителя“ — Росії — це правдива відбитка Сталіна. Як цар Петро — своїм царським кулаком будував нову Росію і підніс її та поставив у ряди європейських держав — так нинішній червоний диктатор — підтягає Москву подібними методами — до ряду держав промислових, мілітарних-неокапіталістичних — європейських. Один і другий зірвав з традицією. Петро — гнав до тюрми боярів, власного сина замордував. Сталін — розстрілює без жадного суду власних товаришів, піонерів революції, творців комунізму і правовірних викладчиків марксизму.

Не слід вичисляти всіх подібних ціх. Обидва вони — тирани, що будували свою державу і її потугу на трупах мільйонів поневолених народів. І тому не диво, що головною ідеєю фільми прославлювання потуги московського народу та його вождів.

О. Січовик.

В честь митроп. Й. Сембратовича.

Т-во „Відродження“ влаштувало 23. травня ц. р. у Львові, на площі „Сокола-Батька“ здвиг у честь митрополита Йосифа Сембратовича, першого великого подвижника протиалькогольного руху в Галичині.

В програму здвигу ввійшли хорові точки, дефіляда членів „Відродження“ зі Львова та околиці, вправи Соколів і Сокілок, діточа сценка „Війна білих пляшок з чорними“, танок „Запорожець“, інсценізація.

На здвиг прибув митроп. А. Шептицький. Присутніх на здвизі було біля 2.000 осіб.

Шкільний страйк на Лемківщині.

До села Сквіртне, гміна Устє Руське, на місце перенесеного деінде учителя українця, прислала шкільна влада учителя поляка. Вже більш як місяць не посилає населення дітей до школи, яка стоїть порожня.

Зарядження про прикордонну полосу.

У зв'язку з тим, що увійшли в життя нові приписи про прикордонну полосу, видав тернопільський воєвода зарядження, яке забороняє в'їздити і перебувати в поодиноких місцевостях прикордонної полоси тернопільського воєвідства без окремого дозволу воєвідського уряду в Тернополі. Розпорядок обов'язуватиме від 15. травня ц. р. до 31. грудня 1938 р.

Буря над Перемищиною.

У перемиському повіті спричинила великі шкоди сильна градова буря. У громадах Коштова, Дубецьке Передмістя, Бахорець, Дрогобичка, Негрибці, Горохівці, Вітошинці, Германовичі й ін. знищила буря засіви на 20—90%.

„Свята Свободи“.

В багатьох місцевостях краю святковано пам'ять знесення панщини.

У львівському повіті відбулися „Свята Свободи“ в Сторонятині, Гряді, Гаях к. Львова, Лісневичах і Борщовичах. В Чижикові, Запитові, Винниках й інших селах відбулися сходини з відчитами про знесення панщини.

Процес у Самборі.

Перед самбірським судом відбувається процес 53-ох селян зі с. Тершова. Ці селяне возили дерево з лісів барона Рідля в Спасі і застрайкували мин. року, щоб добитися підвишки заплати. Для зламання страйку управа лісів наняла фірманів із Спаса. Селяни із Тершова страйколомів побили і поламали їм вози.

Тепер станули ці селяни перед судом, обвинувачені у викликанні заворушень. Підсудні до вини не признаються.

Плямистий тиф у Снятинщині, Калущині і Стрийщині.

Епідемія плямистого тифу вибухла в громадах Альбінівка, Тростянець і Попельники пов. Снятин.

Кілька випадків плямистого тифу стверджено також у Калущині.

В Славську, у Стрийщині, захворіло плямистим тифом 10 осіб, яких перевезено до лічниці в Стрию.

Конфіската табльо абітурієнтів.

В Золочеві сконфіскували табльо абітурієнтів „Р. Школи“, що на ньому були зображені архистратиґ Михаїл у вишиванці, з піднесеним в гору мечем, та портрет М. Шашкевича і Біла Гора з Маркіяновим хрестом.

Напад авантурників.

В селі Германові к. Львова двох темних типів Дм. Сас й Ів. Музика викликали 23. травня ц. р. в читальні галабурду. Вони повибивали в читальні й кооперативі всі вікна, понищили обстановку і побили до крови голову читальні Миколу Сікору.

У власній обороні голова читальні пробив вилами одного з напасників.

Події в Товмачі.

Мин. тижня безробітні селяни з Чорнолозець і Слобідки, що приїхали на торг до Товмача, напали на жидівські пекарні. Поліція арештувала 13-ох селян і відставила до в'язниці в Станиславові.

„День Українського Спортовця“.

Дня 30. травня ц. р. відбудеться у Львові, на площі Сокола-Батька традиційний „День Українського Спортовця“.

Арештування в Бережанах.

В Бережанах перевела поліція ревізію в помешканні голови Союзу Українських Кооператив інж. Степана Банаха, якого арештувала й відставила до в'язниці при окружному суді.

Причина арештування незнана.

Старшина Данціґської „Основи“.

На Загальних Зборах Союзу Українських Студентів Техніки „Основа“ в Данціґу дня 11. цвітня обрано нову старшину в такому складі: Ярослав Романяк — голова, Евген Хамула — містоголова і справник, Зиновій Федуник — скарбник, Роман Плакида — прес. реф., Роман Стахів — член старшини.

Арештування в Луччині.

В селі Ратневі, пов. Луцьк, мала поліція найти підчас ревізії в Филемона Шумського інструкції та літературу ОУН. Це саме мали найти також в Антона Поліщука в с. Заборолі к. Луцька. Поліщук мав видавати прикази, щоб збирати зброю на випадок збройного повстання проти Польщі.

Ф. Шумського, А. Поліщука і його брата Миколу арештовано.

Нам пишуть:

ІЗ ЗБАРАЖЧИНИ.

ГНИЛИЧКИ, ПОВ. ЗБАРАЖ.

Заходом свідомої молоді відбувся в нас в неділю, дня 18. квітня ц. р. Концерт в 76-ту річницю смерти Генія нашого Т. Шевченка. На досить багату програму Концерту зложились: продукції міш. і муж. хорів під управою Яримчука Ізидора, реферат про Шевченка, що виголосив його Васькевич Ілля, деклямації Мазіївної Стефанії, Зазулі Андрія, а діточі Зазулі Евгена, Тружновського Евгена та діточа інсценізація. Цілий концерт пройшов з повним успіхом.

Завважити треба, що концерт цей відбувся виключно заходом та майже силами патріотичної молоді Гниличок, бо наші „моцні“ радикали уважали за відповідне не співати в хорі на концерті Шевченка, а один з „дубових“ лідерів не дозволив навіть дитині своїй брати участи в інсценізації. Звісно — радикальні „патріоти“, — крикуни не хотіли брати активної участи в імпрезі, яку організували „фашаки“ чи пак „фальшнаціоналісти“ (хочби була це імпреза в честь найбільшого українця — Шевченка), надіялись бо, відай, що без їх „мудрих мозгів“ молодь, якої, як тільки можуть, не допускають усіми силами до проводу, не потрапить урядити концерту. На превеликий їх жаль одначе надії їх заведи, бо молодь вив'язалася із свого завдання (та гідно сповнила свій національний обов'язок), а сам концерт випав може навіть краще, як попередного року — організований радикальними „лідерами“, що замісць явитись на концерті, воліли виїхати на хрестини чи заручини. Хорові точки — не зважаючи на це, що диріґент сам молодий, був зданий майже виключно на молоді, незіспівані ще сили, — випали теж вдоволяюче.

Словом молодь таким чином доказала, що обійдеться цілком певно без помочі „батьків“-радикалів, а їх „лідерів“ зокрема і що не лише імпрези, але й цілу культ-освітню працю в селі потрапить повести сама (радикали її цього не навчили), — вони ж демо-соціялісти можуть вже спокійно відпочати, а вільний час використовувати на партійні засідання чи наради, щоб вдержати ще якнайдовше бодай те, чого досі їм не вирвано з рук.

Молодий бо та здоровий дух націоналізму позбутися комуно-соціялістичної зарази з Гниличок вкінці мусить!

Місцевий.

ІЗ СОКАЛЬЩИНИ.

„ДУМА ПРО НЕЧАЯ“ в ЛУЧИЦЯХ.

Амат. Гурт. при читальні Просвіти ч. 2. в Лучицях відіграв дня 15. V. історичну драму „Дума про Нечая“, а дня 16. V. „Дума з-над Дніпра“. Простора заля читальні виповнена була через два дні по береги місцевими громадянами, як також і гостями із сусідніх сіл. Гра аматорів робила миле враження на присутніх і глядачі нагороджували її рясними оплесками і трикратним „слава“. У виставі „Нечая“ дуже гарно випали ролі „Івана Семенюка в ролі Нечая), Яр. Шпоти (в ролі Корецького), В. Джуґала (в ролі Виговського) і М. Покіньбороди (в ролі Раїни). Аматори старалися вив'язатися по-змозі як найкраще. В виставі „Дума з-над Дніпра“ дуже гарно випали ролі „Марусі“ (Ганя Джуґало), „Оксана“ (Зося Покіньборода), „Охрім“ — Шпота Славко, що своєю грою і співом зворушив серця всіх глядачів. Цією дорогою слід зложити щиросердечну подяку Вп. Б. Бедрикові за режесерію в зґаданих виставах, як також і присутнім гостям.

С-ро.

ІЗ ДРОГОБИЧЧИНИ.

ЯК СВЯТКУВАЛИ У СХІДНИЦІ.

В самі великодні свята, коли дзвони дзвонили й люди виходили із церкви дехто із наших „свідомих“ громадян попився так, що аж качався в болоті. Люди тільки дивилися, а жиди кепкували з дурних гоїв. Чи не час от отим східничанам схаменутися і замісць пропивати гроші в жида дати лепту на „Рідну Школу“?

Чи ж треба дивуватися, що потому люди пускають в хату різних пройдисвітів, якихось аґентів — що от на сам Великдень ходили по хатах з книжочками „Царство, якого всі бажають“ й ін. і продавали їх по 10 ґр., а то й за дурно впихали. Притому балакали ці люди про Христа, про „слово боже“, обіцювали „радіо“ і т. д. А наші люди ці книжки брали, слухали пройдисвітів й не гонили їх на штири вітри.

Чи так повинно бути у Східниці?

Осип.

ІЗ ЯВОРІВЩИНИ.

ВІДРОДЖЕННЯ СЕЛА.

Село Хотинець, останнє і найдальше віддалене від осередка повіту Яворів, жило досі непомітно і не проявляло ніякої дільности у своїх культурних установах. Чит. „Просвіта“, як також місцева кооператива „Власна Сила“ хилились до упадку. На 300 чисел домів було ледві 55 членів чит. „Просвіти“, і то тільки паперових, бо вкладок ніхто не платив. Гірше ще було з кооперативою. Останній влом до неї був дуже болючий. Доконали його таки члени читальні і кооперативи, колишні комуністи. Після обіцянки, що поправляться, приняли їх були знову до читальні і кооперативи. Вони одначе, не забуваючи відай про кличі комуністичні „що твоє то моє“, нічно з дня 24. грудня м. р. на 25. грудня підкопались під кооперативу та й зрабували товарів на 300 зл. Селяни одначе викрили їх і при ревізії подибано у них багато зброї, як 2 карабіни, одну рушницю і багато іншого добра з крадежі.

Кінець усім недомаганням культ.-освітнього життя зробив новий Видiл читальні та управа кооперативи. За короткий час, бо ледві два місяці минуло а вже в у нашому селі позначилися виразні зміни. Дім читальні, де міститься теж і кооператива, давніше опущений, обдертий, що подобав на розбиту коршму, нині гарно опаркановний, обсаджений деревиною. Багато ще інших новостей викликали у людей зацікавлення як теж признання для нового Виділу, а доказом цього те, що число членів чит. „Просвіти“, з 55 збільшилося за два місяці на 140 і то таких, що сповняють свої обов'язки згідно з вимогами статуту. Концерт улаштований доростом в честь Т. Шевченка в дні 7. IV. т. р. випав на причуд гарно. Вступне слово місцевого господаря Михайла Ожібка, деклямації та інші точки свята публика привітала рясними оплесками. На будуче виділ приготовляє „Свято Матері“, ряд вистав, фестин та багато інших імпрез, щоби надробити час страчений попередніми літами.

Я.

ІЗ БОЙКІВЩИНИ.

В КРАЇНІ СОПІЛКАРІВ.

Крайочок неба запалився червоною загравою сонця. Першими предвісниками цього володаря життя сопілка, — що відізвалась десь серед верхів'я. Її тюрюкання розливається широко, гейби хотіло сказати цілому світові що: в їх країні без горя. А назустріч вам молода красуня, що йде босоніж, пісковатим горбом, обвинута „веретою“, по молодо ід „кошері“.

Але ось село. Розкидані поза потічки, маленькі солом'яні хатки, і низенькі обороги. Їдучи селом заходжу до коопер. „Згода“, що побудована кільканадцять метрів від дерев'яної церкви. В кооперативі довідуюся, що вона дуже слабо торгує, населення бідне — всі лісові робітники, працюють майже за півдурно. Нема зруба, щоб не сталося якогось нещастя: то ногу зломить хтось, то руку, потовче бік і т. ін. На виплати чекають цілими місяцями, а кооператива боргів не уділяє, і мало хто що купує, тільки якого жита на чир, і ще дещо таке.

Є читальня „Просвіти“, але село незорганізоване. Як появиться десь якась праця, і жид чи інший підприємець-чужинець, приобіцяє деяким два-три гроші більше — другі йдуть за ними. А ще з'являються тут різної шерсти „опікуни“ робітників, щоб жирувати на їх недолі. Молодь, хоч і свідома, не думає над тим усім. Треба б робітникам заложити в себе філію Т-ва „Сила“, щоб дійсно боронила їх інтересів.

Прощаюся й відходжу. Думаю про бойківські злидні. І знову супроводжає мене сопілка.

Т. Піхоцький.

ІЗ БІБРЕЧЧИНИ.

КАЛИНІВКА.

Ще недавно було це село, на темноті якого жирували комуністичні шакалі. Правда існувала там читальня, але була вона тереном комуністичної пропаганди і через те її розв'язано. Щойно перед двома роками почали добувати Калинівку здорові впливи свідоміших дооколишніх сіл, головно Ятв'яг. Заходом кількох свідомих громадян, особливо молодого громадянина Степана Семкова, відновлено в Калинівці читальню „Просвіти“. До читальні приєднано свідомішу молодь села та декількох старших громадян. Число членів з року на рік росте. Читальня розвивається все краще. Доказом цього є хочби те, що молода Калинівська читальня набула власну простору площу під будову дому. Читальня веде живу культурно-освітню працю. Цього року власними силами устроїла Шевченкове Свято, яке виказало великий поступ Калинівки для національного освідомлення і відродження села. Бажаємо Калинівці дальших успіхів у культурно-освітній праці, а передовсім якнайскорше довершити задумане діло будови власної хати. Бо тільки „в своїй хаті — своя правда і сила і воля“.

ЯТВ'ЯГИ.

Це одно з найсвідоміших сіл Бібреччини. Панує там національна єдність, згода між старшими і молоддю, кипить праця у всіх установах: в чит. „Просвіти“, Кружку „Відродження“, гарно розвивається кооператива. Крім того село будує величаву муровану церкву. Доказом високої свідомости Ятв'яг є те, що там немає місця для доносиця, хрунівства і запроданства так, як це буває по інших селах. Ятв'яги дишуть одним національним духом. Тому в селі немає ніколи тертя, установи можуть гарно розвиватися.

Читальня „Просвіти“ побудувала гарний мурований дім, у якому знайшли приміщення всі установи. В читальні гуртується поважне число членів. Найрухливішою секцією є безсумніву драмат. гурток, який підготовляє гарні виставки. Доказом успішного розвитку цього гуртка є його численні виступи в дооколичних селах, от хочби з виставкою „На широких степах України“, яку виконав нарпичуд гарно. Тепер підготовляє „Довбуша“.

При Т-ві „Відродження“ зорганізовано спортову секцію, що перша в Бібреччині з сільських спорт.-гуртків вступила в члени УСС-у. Секція числить ок. 30 здібних спортовців, які вправляють з особливим замилуванням відбиванку та легкоатлетику. Дружина відбиванки змагається дуже амбітно з дооколишніми дружинами і робить великі поступи. Секція буде організувати ц. р. на припорученням делеґатури УСС-у „День Українського Спортовця“.

Молодь Ятв'яг має якнайкращу славу в околиці і є прикладом дооколишнім селам. Тому повинна вона не тільки зберегти цю славу на дальше, але стати аванґардом-передовиком своєї округи!

В. П.

ІЗ ЧОРТКІВЩИНИ.

ЗУДАР СОКОЛІВ З ЛУГАМИ.

В Чорткові існує вже від кількох літ Т-во Сокіл, яке згуртовало біля себе кілька десятків (ок. 100.) чортківської молоді. Не подобалося це УНДО-Клерикалам та Гетьманцям й вони заложили „Луг“. О. Парох навіть віддав їм частину своєї резиденції — безплатно, а площу, яку винаймив „Сокіл“ в отців Сотрудників за 120 зл. річно і в яку вложив багато праці і гроша, волів отець парох перерати. — Зпочатку не виглядало, щоб грозили якісь зудари між „Соколом“ і „Лугом“. Протеж до цього прийшло. Поминувши те, що „Луг“ уряджував вечерниці, завжди тоді, коли „Сокіл“ прософору, або коли Сільський Господар, Філія Просвіти, чи Союз Українок влаштовували свої імпрези, до першого зудару між ними прийшло на другий день Великодніх Свят, підчас процесії, зприводу луговика, що його вбрали в лугову гімнастьорку і замісць вишивки вложили йому на шию кавалок старої подертої ганчірки. Коли Соколи казали цьому луговикові скинути оту ганчірку, щоб не профанував українських вишивок, зараз як з-під землі з'явилися луговики в однострою, та з лайкою накинулися на Соколів. Грозили на цвинтарі п'ястуками, назвали Сокіл бандою і т. д. Соколи розуміється не далися спровокувати, щоб цвинтар не став прибіжищем бійок та галабурд. Відповідять їм на іншому місці.

Листування Редакції

М. СК. — ЗД.: Віршів не друкуємо. У присланому вірші гарна думка, але він ще мало відповідає літературним вимогам. Вчіться й читайте багато. Листа, що про нього згадуєте, передали.

МАРТИН: Прислану репортажу годі надрукувати з різних причин. Заховуємо її як матеріял. Може колись використаємо.

Т. ПІХОЦЬКИЙ: Щиро дякуємо. Допис друкуємо. Статтейку використаємо. Пишіть, описуйте наше село — його життя буття.

С-РО: Допис друкуємо. Пишіть!

МИРОС: Щиро дякуємо за статтейку. Не забувайте про „Голос“.

С. М. — С.: Передані матеріяли використаємо. Дещо йде в цьому числі. Пишіть.

О. СІЧОВИК: Дякуємо. Усе прислане використаємо. Леґітимації вишлемо пізніше.

Від Адміністрації

Вп. Джурій Мих. Віль. П. Передплата заплачена до кінця червня.

Вп. Ковалів Вас. Рож. Н. Передплата заплачена до половини серпня.

Вп. Зощук Ст. Поз. Передплата заплачена до кінця червня.

Хв. Коопер. „Добробут“ Вулька. Ви винні 1.80 зл.

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ: НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Збірка на забаві в Мшані зл. 3.60, збірка молоді, Застінка зл. 4.20, Молодь Корчмина зл. 4.

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ:

Прокопчук Сильвестер, Спасів 1.45.

НА ДОПОМОГУ СТУДЕНТСТВУ:

Однодумцям студентам теологи в Станиславові зл. 10.45.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редаґує Колеґія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.